

نامه به سردبیر

ضرورت ایجاد مرکز ملی آموزش و پیشگیری از تقلب علمی به عنوان پیش نیاز سیاست‌گذاری علم و فناوری در کشور

رضا جمالی

دانشجوی دکتری مدیریت استراتژیک، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

آموزش‌های مجازی و برخط در تمامی شهرهای ایران امکان‌پذیر خواهد بود و تعداد ساعات آموزشی و محتوای آن نیز بر حسب رده‌های دانشگاهی از دانشجو تا استاد، قابل تنظیم است. باید توجه داشت که استفاده از همکاری‌های آموزشی این سازمان‌های بین‌المللی برای مدتی محدود و تا زمانی ادامه خواهد داشت که این مرکز بتواند به صورت مستقل، فعالیت‌های خود را مدیریت نماید.

۳- جلوگیری از تخلفات آتی از طریق اطلاع‌رسانی به افرادی که دچار تقلب علمی شده‌اند. هدف این مرکز، به‌هیچ وجه ایجاد رسوایی برای جامعه علمی و محققین کشور عزیزمان نبوده و تنها به‌منظور آگاهی شخصی افراد از روند سالم بودن تحقیقات خود می‌باشد و تمامی اطلاعات آنها در این مرکز محفوظ خواهد ماند.

در حقیقت تشکیل چنین سازمانی جزو اولین پیش‌نیازهای سیاست‌گذاری علم و فناوری کشور است که دست‌اندرکاران امر، از آن غافل بوده‌اند. سیاست‌گذاران بخش‌هایی همچون وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باید بدانند که ادامه روند فعلی علم کشور، باعث بی‌انگیزگی کسانی خواهد شد که به‌صورت واقعی، خود را وقف توسعه و تحقیق در علوم جدید کرده‌اند زیرا در نظامی که مبنای آن تولید مقاله می‌باشد، فرقی بین درست‌کاران و متقلبان علمی وجود نخواهد داشت و هر دو با یک معیار، سنجیده خواهند شد.

در پایان، نگارنده از تمامی سازمان‌های مرتبط از جمله وزارت علوم، دانشگاه‌ها، پارک‌های علم و فناوری و مجلات علمی کشور درخواست حمایت معنوی از این سازمان را دارد تا انشاء الله ضمن تسریع در روند راه‌اندازی آن، به زودی زود شاهد جامعه علمی پویا و به دور از هرگونه افراط و تفریط باشیم.

در سال‌های اخیر، مفهوم تولید علم آنچنان فکر دست‌اندرکاران و جامعه علمی کشور را به خود مشغول کرده است که سرعت در انتشار مقالات، به یکی از شاخص‌های شخصیتی قشر دانشگاهی بدل گشته و سایر شاخص‌های تعلیم و تربیت و اخلاق حرفه‌ای را نیز فدا و تابعی از خود کرده، به‌نحوی که گسترش کپی‌برداری، جعل و داده‌سازی و نیز تحریف محتوا، بخشی مهم از دغدغه‌های دانشگاهیان کشور را تشکیل می‌دهد.

با توجه به این موضوع، جمعی از محققین و دانشگاهیان کشور بر آن شده‌اند تا به ایجاد یک NGO اقدام نمایند که با الگوبرداری از کشورهای موفق در پیشگیری از تقلبات علمی، به جامعه علمی کشور خدمت نمایند. فرآیند تاسیس این مرکز نیازمند همکاری سازمان‌های ملی و بین‌المللی است که یکی از حامیان پیشنهاد در این زمینه انتشارات Emerald است و هرگونه حمایت از این مرکز را در زمینه آموزش این مفهوم در دستور کار خود قرار داده و قطعاً حمایت چنین سازمانی خواهد توانست در آینده، توجه سایر مراکز معتبر علمی را در پشتیبانی از این NGO به سمت خود جلب نماید. استراتژی‌های این مرکز در سه بخش کلی متمرکز شده است:

۱- تدوین مصادیق تقلب در علم و مقالات دانشگاهی با الگوبرداری از سایر مراکز موفق بین‌المللی.

۲- آموزش نحوه پیشگیری از تقلبات علمی در تحقیقات آکادمیک با همکاری انتشارات Emerald. با مذاکرات صورت گرفته با این انتشارات و نیز خواهرخوانده علمی آن یعنی شرکت Aslib،

راهنمای نگارش مقالات

فصلنامه علمی-پژوهشی سیاست علم و فناوری

در صورت تمایل به چاپ مقاله در این فصلنامه خواهشمند است به نکات ذیل توجه فرمایند:

۱- مقالات باید به شکل مقاله تحقیقاتی اصیل (Original Article) بوده و قبلاً در مجلات علمی داخلی یا خارجی چاپ نشده یا در حال بررسی نباشد. مقالات مروری یا ترویجی پذیرفته نخواهد شد.
 ۲- مقالات به زبان‌های فارسی یا انگلیسی پذیرفته می‌شوند. ارسال چکیده به هر دو زبان ضروری است.
 ۳- ارسال مقالات ضرورتاً به شکل الکترونیکی خواهد بود. برای این منظور فایل خود را از طریق سامانه الکترونیکی مدیریت مجلات در سایت مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور www.nrisc.ac.ir/JSTP ارسال نمایید و یا به پست الکترونیکی jstp@nrisc.ac.ir بفرستید.

۴- ذکر دقیق اسامی نویسنده یا نویسندگان و موقعیت سازمانی به همراه آدرس الکترونیکی آنان ضروری است.

۵- حوزه‌های فعالیت فصلنامه عبارتند از:

- نظام‌های نوآوری و سازمان‌دهی علم و فناوری؛
- تأثیرات متقابل علم و فناوری با جامعه، فرهنگ و اخلاق؛
- تأثیرات متقابل علم و فناوری با حقوق و قوانین؛
- مدیریت دانش؛
- مدیریت R&D؛
- انتقال، اشاعه و بومی‌سازی دانش و فناوری؛
- سیاست‌گذاری علم و فناوری؛
- اقتصاد علم و فناوری و کارآفرینی فناورانه؛
- پیش‌بینی و ارزیابی علم و فناوری؛
- کاربرد مطالعات علم در سیاست‌گذاری علم و فناوری.

۶- برخی اوقات، اصطلاحات بیگانه که برای آن‌ها معادل فارسی وضع شده است، در مقالات به همان صورت زبان مبدأ درج می‌شوند. هرچند ویراستار مجله می‌تواند واژه‌های عمومی را اصلاح کند و به فارسی برگرداند (مانند یارانه به جای سوبسید؛ فناوری به جای تکنولوژی؛ حامی مالی به جای اسپانسر؛ راهبردی به جای استراتژیک و جز این‌ها)، تبدیل اصطلاحات تخصصی به فارسی (دست‌کم آن‌هایی که برایشان معادلی انتخاب شده است) تنها از عهده خود مؤلفان، و متخصصان هر حوزه برمی‌آید. از آنجا

که فصلنامه سیاست علم و فناوری مرجع معتبری برای استادان و دانشجویان این عرصه به‌شمار می‌آید و برگرداندن اصطلاحات بیگانه به فارسی می‌تواند به یکدست شدن و ترویج این اصطلاحات در میان اهل علم کمک کند، لذا توصیه می‌شود نویسندگان محترم حتی‌المقدور از معادل‌های فارسی استفاده کنند.

۷- در خصوص ذکر اسامی نویسندگان مراجع غیر فارسی در متن مقاله، باید نام آنها به انگلیسی در پاورقی مشخص شود.

۸- برای ارجاعات درون‌متنی در مجلات دو شیوه متفاوت وجود دارد. در یک شیوه، مقابل مطلب نقل شده، شماره مرجع براساس فهرست منابعی که در پایان مقاله آمده (مثلاً: [۱])، درج می‌شود و در شیوه دوم، نام مؤلف و سال انتشار اثر می‌آید که فصلنامه در حال حاضر برای سادگی کار مؤلفان، از روش اول استفاده می‌کند. لذا نویسندگان محترم هم باید از همین روش استفاده کنند. لازم به ذکر است که ترتیب شماره‌گذاری مراجع در قسمت منابع باید به ترتیب ذکر شده در متن باشد.

۹- در بخش منابع، عنوان مقاله در درون گیومه و عنوان کتاب یا مجله با قلم ایتالیک (مورب) درج شود. همچنین، سال انتشار اثر بلافاصله پس از نام مؤلفان بیاید.

۱۰- اندازه قلم عناوین فرعی کوچک‌تر از عنوان اصلی باشد و شماره آن‌ها از راست به چپ درج شود. همچنین، پیشنهاد می‌شود که بخش مقدمه نیز شماره داشته باشد.

۱۱- استفاده از واژه «ادبیات» در مقابل اصطلاح (Literature) به معنای «متن، آثار پژوهشی، پیشینه پژوهش» و مانند آن‌ها، نادرست است؛ هرچند این واژه فارسی (در معنای نادرست خود) در پژوهش‌های دانشگاهی و علمی بسیار متداول شده است.

۱۲- کلمه «واژگان» اصطلاحی تخصصی است که در برابر واژه Lexicon وضع شده و معنای آن با صورت جمع کلمه «واژه» (واژه‌ها) متفاوت است. از این‌رو، به‌جای استفاده از ترکیب «کلید واژگان» در بخش چکیده، عبارت «کلید واژه‌ها» استفاده شود.

۱۳- تعداد واژگان هر مقاله باید حداکثر ۸۰۰۰ کلمه باشد.

۱۴- نکات کلیدی و مهم در سیاست‌گذاری علم و فناوری، می‌توانند در قالب «نامه به سردبیر»، حداکثر در ۴۰۰ کلمه انتشار یابند.